

WYKŁAD 12

- **Analiza obrazu**
- **Wyznaczanie parametrów ruchu obiektów**

Cel analizy obrazu: przedstawienie każdego z poszczególnych obiektów danego obrazu w postaci **wektora cech** dla przeprowadzenia procesu **rozpoznania** (ostatni etap procesu przetwarzania obrazu)

Analiza obrazu - realizacja *odwzorowania*:

$$B: D \rightarrow X$$

- D - przestrzeń obrazów,
- X - przestrzeń *wektorów cech*
- B - odwzorowanie
- wyznaczenie cech obiektów (wyodrębnionych uprzednio w procesie segmentacji) przydatnych w procesie właściwego rozpoznawania; cechy charakteryzujące kształty; współczynniki *niezmiennicze* względem typowych przekształceń obrazów (obroty, przesunięcia, zmiany skali)
- *współczynniki kształtu*,
- *momenty geometryczne*.

Analiza obrazu: redukcja obrazu do *punktu* w n -wymiarowej *przestrzeni cech* lub do *wektora cech* $\underline{x}$ w n -wymiarowej *przestrzeni cech*:

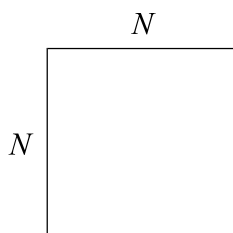
$$\underline{x} = [x_1, \dots, x_n]^T \quad \underline{x} \in X$$

$x_1, \dots, x_n$ - współrzędne (składowe) wektora

Przykład: piksel jako *składowa* N^2 elementowego wektora cech (tzn. $n=N^2$).

$$\text{Obraz} \begin{cases} N \times N \\ M = 256 \rightarrow B = 8 \text{ (1 bajt)} \end{cases}$$

M - liczba poziomów jasności

wtedy: $\underline{x} = [x_1, \dots, x_{N^2}]^T \equiv \underline{d} = [d_1, \dots, d_{N^2}]^T$

$$L = 2^{B \cdot N \cdot N}$$

L - liczba klas, czyli w tym przypadku liczba wszystkich możliwych obrazów, piksel d_i stanowi i -tą składową wektora cech, gdzie $i=1, \dots, N^2$.

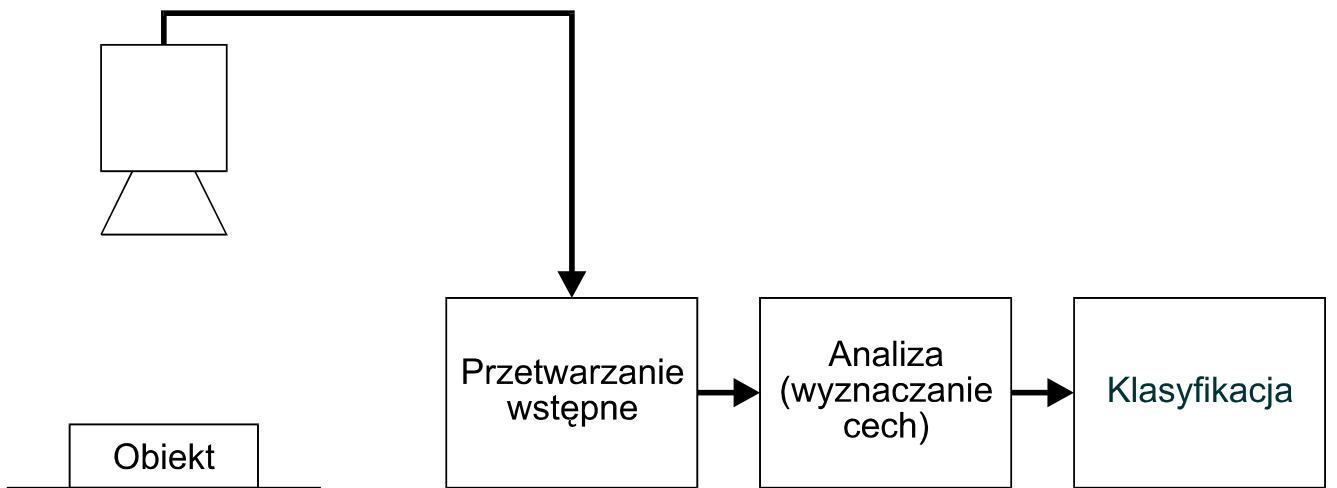
Rozpoznanie obrazu – realizacja odwzorowań: $C: X \rightarrow R^L$ $F: R^L \rightarrow I$

C - ustalenie *miary podobieństwa (dopasowania)* nieznanego obiektu $d \in D$ opisanego wektorem cech $x \in X$ do jednej z klas L

F - ustalenie ostatecznej decyzji o przynależności obiektu d opisanego wektorem cech $\underline{x}$ do klasy $i \in I$, dla której miara podobieństwa jest maksymalna.

Efekt rozpoznania - **automatyczna identyfikacja** klasy, do której można zaliczyć nieznaną obiekt (np. obraz).

Złożenie 3 odwzorowań: $A: D \rightarrow I$, $A = F \cdot C \cdot B$

$$B: D \rightarrow X$$

(cechy)

$$C: X \rightarrow R^L$$

(dopasowanie)

$$F: R^L \rightarrow I$$

(decyzja)

Oznaczenia:

- X - przestrzeń cech,
- $C^i(\underline{x})$ - funkcja przynależności (miara dopasowania $\underline{x}$ do i -tej klasy),
- R^L - L liczb rzeczywistych,
- I - zbiór indeksów klas. tzn. $i \in I$

Ogólnie: rozpoznanie obrazu jest to automatyczna identyfikacja klasy, do której można zaliczyć nieznaną obiekt o dowolnej naturze, na przykład:

- rozpoznawanie scen i płaskich obrazów,
- rozpoznawanie mowy,
- identyfikacja stanu technicznego maszyn,
- diagnostyka chorób.

Etap poprzedzający analizę obrazu: **Segmentacja** – czyli wyodrębnienie widocznych na obrazie obiektów

Kolejny etap: **Analiza** obrazu – czyli **opis** obrazu, wyznaczenie dla każdego obiektu **cech** przydatnych do rozpoznania

Techniki segmentacji obrazu

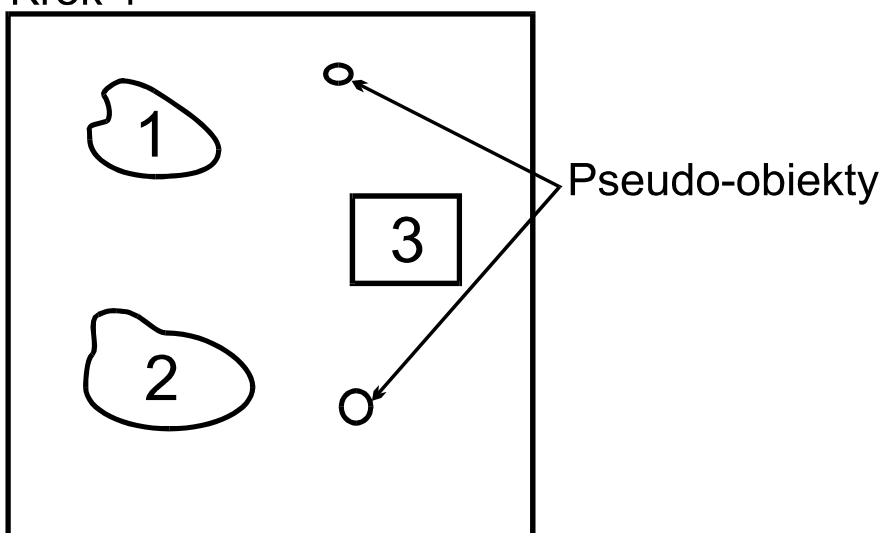
Rozróżniamy dwie podstawowe techniki segmentacji:

- segmentacja przez **podział obszaru** (*region - splitting*)
- segmentacja przez **rozrost obszaru** (*region - growing*)

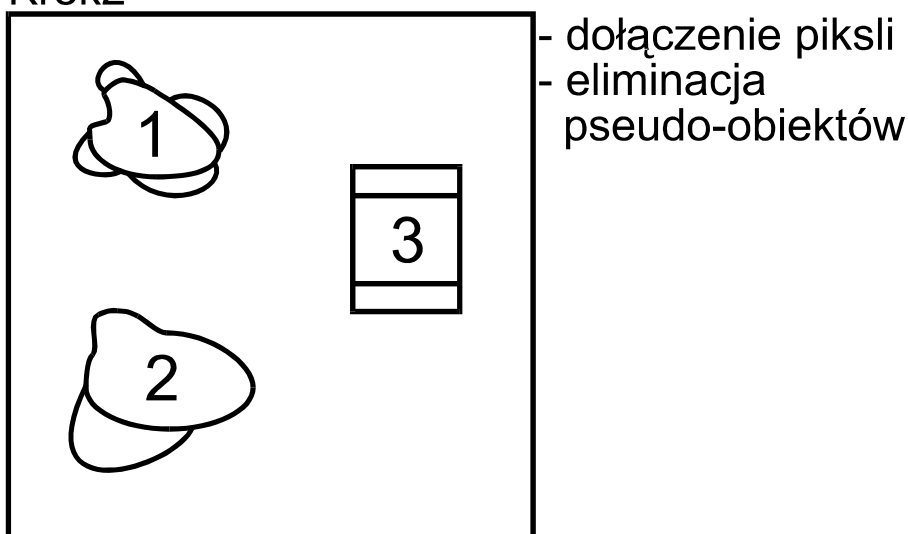
- **Segmentacja przez podział obszaru** ma charakter *iteracyjny (rekursywny)* i polega na stopniowym podziale dużych obszarów na mniejsze, w których piksele mają odpowiednią własność (kolor, jasność), znacznie różniącą się od własności pikseli w innych obszarach.

Zastosowanie metody progowania, wybór **progu dyskryminacji** Θ (poziom szarości). Dołączanie pikseli spełniających warunki progowania i będących sąsiadami jednego lub więcej pikseli należących już do obszaru (otrzymanego już w poprzednim kroku w wyniku podziału)

Krok 1

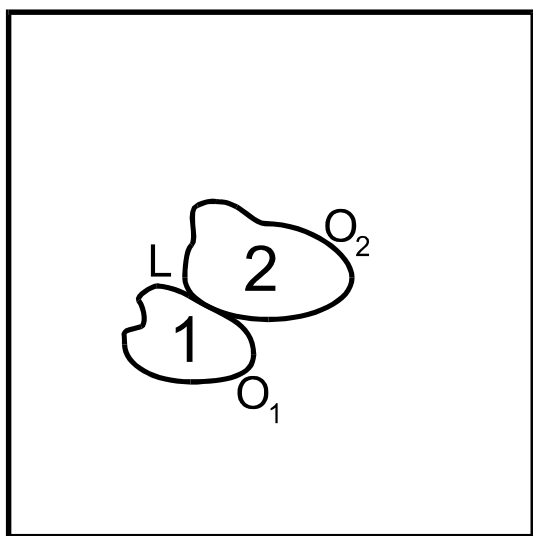
Krok2

Wada: Duża **złożoność obliczeniowa** segmentacji przez podział.

Zmniejszenie złożoności obliczeniowej: przeprowadzenie segmentacji wstępnej na obrazie o zredukowanej rozdzielczości (przestrzennej) a następnie przeprowadzenie segmentacji dokładnej przy pełnej rozdzielczości obrazu.

- **Segmentacja przez rozrost obszaru** - grupowanie sąsiednich pikseli, których określona własność czyli *atrybut* (np. jasność) mieści się w przyjętym zakresie. Grupy te stanowią *obszary atomowe*. Następnie testowanie sąsiadujących ze sobą obszarów atomowych pod względem ich własności i relacji przestrzennych w celu ich połączenia (scalenia). W tym przypadku własnościami sąsiadujących obszarów mogą być: długość ich wspólnej granicy oraz długość obwodów a także wzajemne usytuowanie tych obszarów.

L - długość granicy wspólnej

O_1 - obwód 1 - go obrazu

O_2 - obwód 2 - go obrazu

Warunek połączenia:

L / O_1 lub L / O_2 - **muszą przekroczyć** pewien próg.

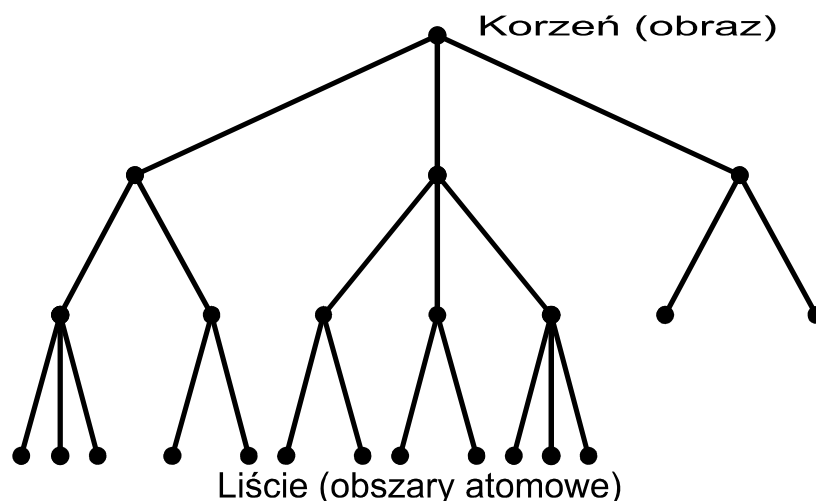
Własność segmentacji przez rozrost: silna zależność wyników segmentacji od **wyboru progu**.

Nieskomplikowane sceny - dobre wyniki

Sceny złożone - tendencje do tworzenia małych obszarów.

Redukcję wpływu wyboru progu na rezultaty segmentacji można uzyskać poprzez przechowywanie **drzewa obszarów** otrzymanych na

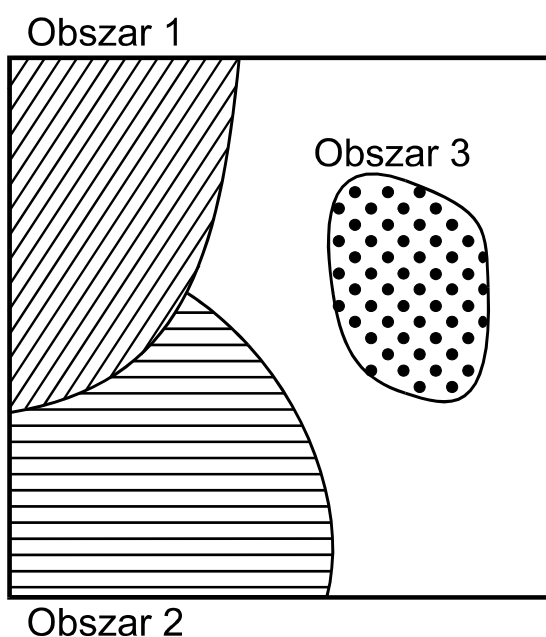
różnych poziomach rozrostu obszaru. Jest wtedy możliwość badania przez procedurą segmentacji **dodatkowych** zależności między obszarami.

• Segmentacja oparta na statystyce

Dotyczy obrazów, dla których jednorodność obszaru nie jest mierzona jednorodnością takich atrybutów jak **jasność** czy **kolor**. Jednorodność obszaru mierzona jest stałym wzorcem (**teksturą**).

Segmentacja opiera się w tym przypadku na statystycznych właściwościach obszarów.

Niektóre metody:

- **analiza fraktalna** tekstury oparta na **wymiarze fraktalnym D** używanym jako parametr wyróżniający poszczególne tekstury.
- wyróżnianie (a również tworzenie) tekstur z wykorzystaniem parametrów **stochastycznych rozkładów Markowa**

Przykłady algorytmów segmentacji

Uwaga: w wyniku stosowania różnych metod segmentacji uzyskuje się **zawsze** krawędzie zamknięte (granice obszarów). Jest to zaleta w porównaniu np. z metodami *detekcji krawędzi*, które na ogół **nie zapewniają** ciągłości wykrytych krawędzi.

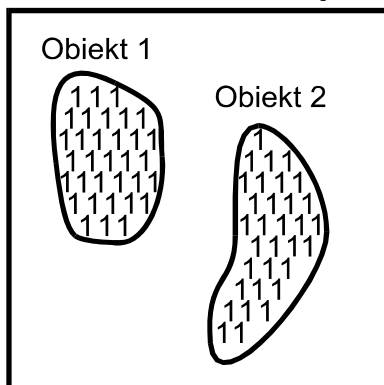
- Segmentacja bezpośrednia (metoda stosu)

1 krok: *kasowanie* obiektu, zapamiętanie na *stosie*.

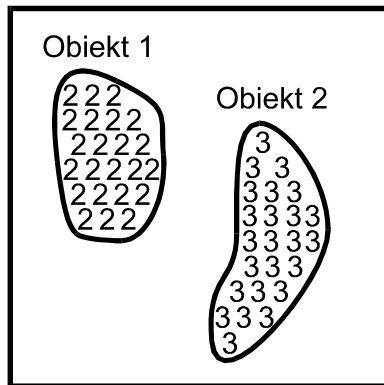
Analiza kolejnych linii obrazu binarnego $b(x,y)$. Po napotkaniu pierwszego punktu obiektu ($b=1$) następuje przeszukiwanie najbliższego otoczenia wykrytego punktu i **kasowanie** kolejnych punktów należących do tego samego obiektu. Jednoczesne **zapamiętywanie** skasowanych punktów na **stosie** zlokalizowanym w pamięci komputera.

2 krok: odtwarzanie obiektu polegające na nadaniu pikslom wartości będących kolejnymi identyfikatorami odnalezionych obiektów - automatyczne indeksowanie (do zakodowania indeksu wystarcza w praktyce 1 bajt).

Obraz binarny

Obraz po 2-gim kroku

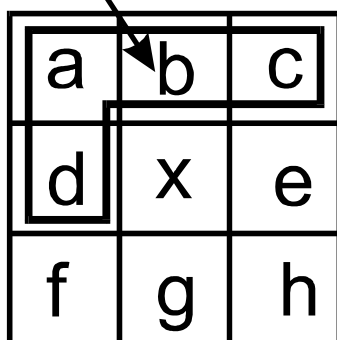
Problem: Dlaczego do zakodowania indeksu wystarcza w praktyce 1 bajt ?

Jak wygląda obraz po 1-szym kroku?

- **Algorytm liniowego przeglądania obrazu i sklejeń.**

Przeoglądanie obrazu linia po linii

punkty wcześniej zbadane

x - punkt badany; założmy, że należy on do obiektu; dalsze postępowanie zależy od wartości punktów już badanych (a,b,c,d), tzn. czy należą one do obiektu, czy nie.

2 warianty metody:

- tworzenie i bieżąca modyfikacja **tablicy sklejeń**
- wykonywanie sklejeń na bieżąco

Tworzenie i bieżąca modyfikacja tablicy sklejeń:

tablica taka ma tyle elementów, ile jest możliwych do wykrycia obiektów (zwykle 254 przy jednobajtowym indeksowaniu obiektów). Indeksami elementów tablicy są numery obiektów nadawane **wstępnie** w trakcie segmentacji obrazu, wartościami elementów tablicy są **definitywne** numery obiektów. **Sklejenia** dokonuje się poprzez wpisanie do elementów tablicy o indeksach równych numerom sklejanym obiektów - numeru obiektu po sklejeniu.

Przykład:

Założmy, że na pewnym etapie procesu segmentacji wykryto 5 oddzielnych obiektów:

Indeks	1	2	3	4	5	6	7	8	9	.....	...
Wartość	1	2	3	4	5	0	0	0	0	.....	...

(sklejenie obiektów 3 i 5)

Indeks	1	2	3	4	5	6	7	8	9	.....	...
Wartość	1	2	3	4	3	0	0	0	0	.....	...

(sklejenie obiektów 1 i 3)

Indeks	1	2	3	4	5	6	7	8	9	.....	...
Wartość	1	2	1	4	1	0	0	0	0	.....	...

Tablica LUT: zamiana numerów obiektów sklejanych na odczytane z tablicy.

Zalety metody:

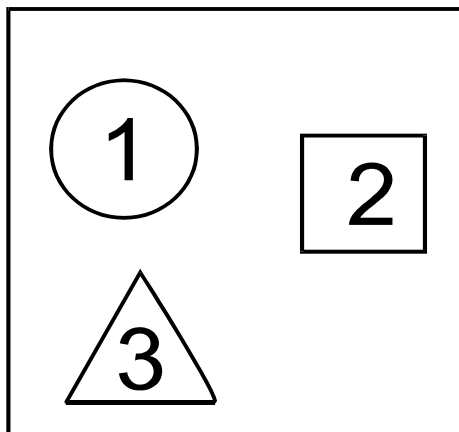
Metoda sklejeń przy użyciu liniowego przeglądania obrazu jest szybsza od metody indeksowania iteracyjnego (rekursywnego).

Wady:

- większy stopień skomplikowania algorytmu, niż w metodzie indeksowania rekursywnego.
- możliwość przepelnienia tablicy sklejeń (1 wariant).
- wielokrotne przekodowywanie obrazu.

Wyznaczanie cech obiektów

Obraz po segmentacji:

Żądana własność cech:

- *afiniczność* czyli *niezmienniczość* względem:
  - obrotu.
  - przesunięcia.
  - skali.

Jakie cechy nadać obiektom 1, 2, 3, aby dokonać ich odpowiedniej klasyfikacji

Podstawowe cechy:

- *współczynniki kształtu.*
- *momenty geometryczne.*

Współczynniki kształtu

$$W1 = 2\sqrt{\frac{S}{\pi}}$$

Współczynniki cyrkularności ($W1, W2$):
 $W1$ określa średnicę koła o powierzchni
równiej powierzchni badanego obiektu,

$$W2 = \frac{L}{\pi}$$

$W2$ określa średnicę koła o długości obwodu równej
długości obwodu badanego obiektu
 L - obwód obiektu, S - powierzchnia obiektu

$$W3 = \frac{L}{2\sqrt{S \cdot \pi}} - 1$$

Współczynnik Malinowskiej

Współczynniki $W1, 2, 3$ - szybkie obliczanie

$$W4 = \frac{S}{\sqrt{2\pi \iint (r^2) ds}}$$

Współczynnik Blaira-Blissa (większa wrażliwość na zmiany kształtu); r - odległość elementu pola ds od środka ciężkości obiektu

$$W5 = \frac{S^3}{\left(\iint_S l ds\right)^2}$$

Współczynnik Danielssona

l - minimalna odległość elementu ds od konturu obiektu

$$W6 = \sqrt{\frac{(\sum d)^2}{n \sum d^2 - 1}}$$

Współczynnik Haralicka

d - odległość pikseli konturu od jego środka ciężkości n - liczba punktów konturu.

Współczynniki $W4, 5, 6$ - wolniejsze obliczanie niż $W1, 2, 3$

$$W7 = \frac{r_{\min}}{R_{\max}}$$

Współczynnik Lp1; $r_{\min}$ - minimalna odległość konturu od środka ciężkości,

$R_{\max}$ - maksymalna odległość konturu od środka ciężkości

$$W8 = \frac{L_{\max}}{L}$$

Współczynnik Lp2

$W7, W8$ określają cechy pośrednie

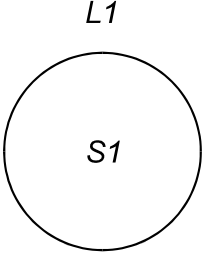
$$W9 = \frac{2\sqrt{\pi \cdot S}}{L}$$

Współczynnik Mz (Malinowskiej uproszczony)
 $L_{\max}$ - maksymalny gabaryt obiektu

Przykład: wyznaczenie $W1$ i $W2$ dla wybranych obiektów

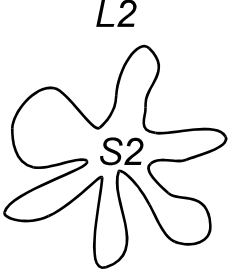
$1W1, 2W1$ - współczynnik $W1$ liczony odpowiednio dla obiektu 1 i 2

$1W2, 2W2$ - współczynnik $W2$ liczony odpowiednio dla obiektu 1 i 2

obiekt 1

$$1W1 = 2\sqrt{\frac{S1}{\pi}} = 2r_1 \quad 1W2 = \frac{L1}{\pi} = 2r_1$$

$S1 \succ S2, \quad r1 \succ r2 \quad L2 \succ L1, \quad r2 \succ r1$

obiekt 2

$$2W1 = 2\sqrt{\frac{S2}{\pi}} = 2r2 \quad 2W2 = \frac{L2}{\pi} = 2r2$$

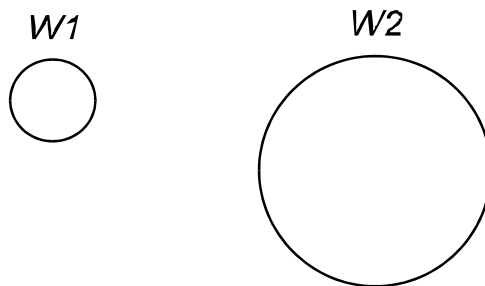
$1W1 \succ 2W1, \quad 2W2 \succ 1W2$

W1 wyznacza średnicę koła
 ($2r_1$ lub $2r_2$) o **powierzchni**
 równej powierzchni
 analizowanego obiektu

W2 wyznacza średnicę koła
 ($2r_1$ lub $2r_2$) o **obwodzie**
 równym obwodowi
 analizowanego obiektu

Zobrazowanie $W1$ i $W2$
dla obiektu 2:

Problem: zobrazować $W1$ i $W2$ dla obiektu 1

Przykład: wyznaczenie $W7$ i $W8$ ($Lp1$, $Lp2$) dla obiektów 1 i 2

$$W7 = \frac{r_{\min}}{R_{\max}}$$
$$W8 = \frac{L_{\max}}{L}$$

Obiekt 1: $W7 \cong 1$, $W8 \langle 1$

Obiekt 2: $W7 \langle 1$, $W8 \langle \langle 1$

Współczynniki kształtu $W1, \dots, W9$ stanowią **skalarną miarę kształtu** analizowanego obiektu.

Konstrukcja wektora cech z użyciem współczynników kształtu

Wyznaczanie parametrów ruchu na płaszczyźnie

- **Predykcja** (przewidywanie) położenia ruchomego obiektu

Założenia:

ruch jednostajny, niejednostajny, prostoliniowy, krzywoliniowy; dane N położzeń punktu (np. środka ciężkości obiektu) w N chwilach czasowych

Metoda:

Regresja liniowa drugiego rodzaju

Wyjaśnienie terminu:

liniowa: - odpowiadająca układowi równań liniowych

drugiego rodzaju: - założenie z góry charakteru krzywej regresji; np. prosta, parabola, hiperbola okrąg

Przykłady:

ruch jednostajny po:

- prostej,
- paraboli,
- hiperboli

Przykład: ruch jednostajny prostoliniowy.

Założenie:

krzywa regresji jest linią prostą o równaniu:

$$Y = b_0 + b_1 X$$

Dla wielkości Y_i i X_i :

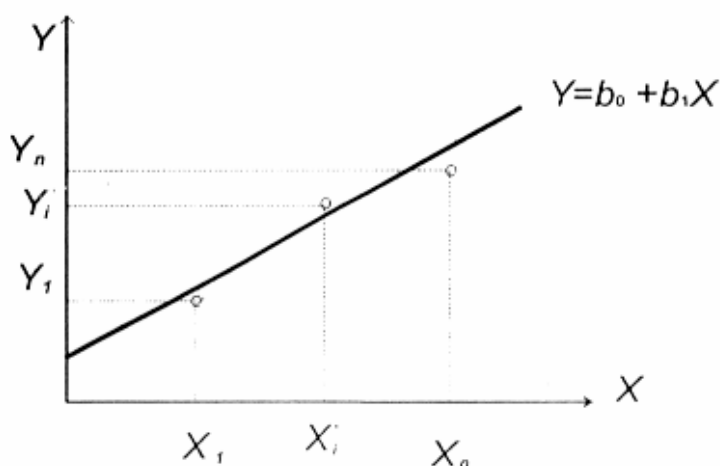
$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \varepsilon_i$$

gdzie:

X_i - współrzędna x i -tego położenia obiektu

Y_i - współrzędna y i -tego położenia obiektu

ε_i - błąd i -tego pomiaru

Wtedy **całkowity błąd kwadratowy** wynosi:

$$S = \sum_{i=1}^n \varepsilon_i^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - \beta_0 - \beta_1 X_i)^2$$

Należy znaleźć takie wartości parametrów b_0 i b_1 aby po ich podstawieniu do ostatniego równania **całkowity błąd kwadratowy** był **minimalny**.

Pochodne cząstkowe S :

$$\frac{\partial S}{\partial \beta_0} = -2 \sum_{i=1}^n (Y_i - \beta_0 - \beta_1 X_i)$$

$$\frac{\partial S}{\partial \beta_1} = -2 \sum_{i=1}^n X_i (Y_i - \beta_0 - \beta_1 X_i)$$

S jest **minimalne**, gdy $\frac{\partial \mathcal{S}}{\partial \beta_0} = 0$; $\frac{\partial \mathcal{S}}{\partial \beta_1} = 0$

stąd:
$$\sum_{i=1}^n (Y_i - b_0 - b_1 X_i) = 0$$

$$\sum_{i=1}^n X_i (Y_i - b_0 - b_1 X_i) = 0$$

Otrzymujemy układ równań liniowych:

$$\begin{cases} b_0 n + b_1 \sum_{i=1}^n X_i = \sum_{i=1}^n Y_i \\ b_0 \sum_{i=1}^n X_i + b_1 \sum_{i=1}^n X_i^2 = \sum_{i=1}^n X_i Y_i \end{cases}$$

Z powyższego układu obliczenie wielkości b_0 i b_1 , które są *parametrami poszukiwanej* krzywej regresji:

Zależność wektorowa pomiędzy położeniami punktu a odpowiednimi momentami czasowymi:

$$x_i = s + vt_i + e_i$$

gdzie: $x_i \in R^2$ - i-te położenie obiektu ($i=1, \dots, N$)

$s \in R^2$ - położenie początkowe

$v \in R^2$ - wektor prędkości

t_i - czas i-tego pomiaru

$e_i \in R^2$ - błąd i-tego pomiaru

poszukiwane: wektory s oraz v

Obliczając pochodne cząstkowe sumy kwadratów odchyłeń położeń teoretycznych punktów od położeń rzeczywistych po s i po v i przyrównując je do zera (w celu znalezienia minimum) otrzymuje się następujące wzory na parametry ruchu jednostajnego prostoliniowego:

$$T = \sum_{i=1}^N t_i$$

$$X = \sum_{i=1}^N x_i$$

$$T_2 = \sum_{i=1}^N t_i^2$$

$$Z = \sum_{i=1}^N t_i x_i$$

$$v = \frac{NZ - TX}{NT_2 - TT}$$

$$s = \frac{TZ - T_2X}{NT_2 - TT}$$

Problem: Obliczenie parametrów krzywych regresji - innych niż linia prosta
np.: parabola, hiperbola, okrąg itp.

np.: parabola o równaniu: $Y = b_0 + b_1X + b_2X^2$

Dalsze działania analogiczne, jak dla prostej

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 X_i^2 + \varepsilon_i$$

$$S = \sum_{i=1}^n \varepsilon_i^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - \beta_0 - \beta_1 X_i - \beta_2 X_i^2)^2$$

$$\frac{\partial S}{\partial \beta_0}; \quad \frac{\partial S}{\partial \beta_1}; \quad \frac{\partial S}{\partial \beta_2}$$

Podobnie w przypadku hiperboli $Y = a/X$